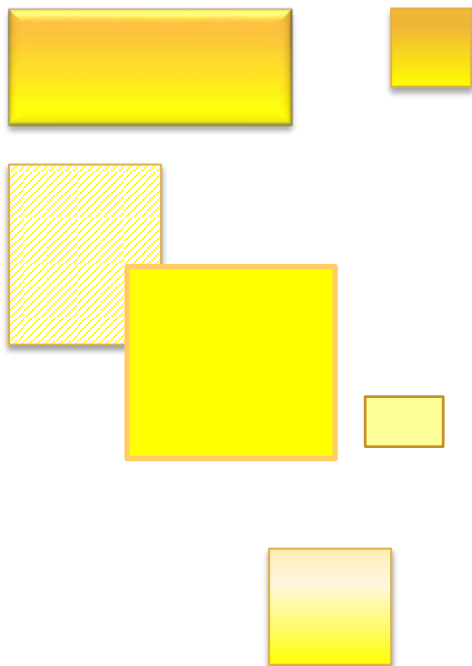

Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu wydane w 2020 roku

DEPARTAMENT STATYSTYKI I PROGNOZ AKTUARIALNYCH

Warszawa 2021

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Opracowała: Andrzej Kania, Agnieszka Sikora

Wydział Badań Statystycznych

Akceptowała: Hanna Zalewska

Dyrektor Departamentu Statystyki i Prognoz Aktuariatnych

www.zus.pl

www.psz.zus.pl

SPIS TREŚCI

	str.
Wprowadzenie.....	5
1. Orzeczenia powypadkowe wydane przez lekarzy orzeczników.....	8
1.1. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku wypadków przy pracy.....	14
1.2. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku chorób zawodowych.....	30
2. Jednorazowe odszkodowania powypadkowe wypłacone przez ZUS.....	45

Wprowadzenie

Przedmiotem opracowania są orzeczenia stwierdzające uszczerbek na zdrowiu powstały na skutek wypadków przy pracy lub chorób zawodowych wydane ubezpieczonym w 2020 r.

Orzeczenie stwierdzające uszczerbek na zdrowiu wydawane jest przez lekarza orzecznika lub komisję lekarską ZUS na podstawie bezpośredniego badania poszkodowanego i posiadanej dokumentacji medycznej.

W orzeczeniu określony zostaje stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu* oraz jego związek z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową. Ocena stopnia uszczerbku na zdrowiu dokonywana jest dopiero po zakończeniu leczenia i ewentualnej rehabilitacji ubezpieczonego.

Stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu ustalany jest według oceny procentowej, zgodnie z tabelą norm uszczerbku stanowiącej załącznik do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18 kwietnia 2013 r. Tabela ta, w zależności od rodzaju uszkodzenia czy naruszenia sprawności poszczególnych narządów człowieka, określa dolną i górną granicę stopnia uszczerbku na zdrowiu.

W przypadku, gdy wypadek przy pracy lub chorobowa zawodowa spowodowały uszkodzenie kilku kończyn, narządów lub układów, ogólny stopień uszczerbku na zdrowiu równa się sumie procentów uszczerbku ustalonych za poszczególne uszkodzenia, z ograniczeniem do 100%.

Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu, na mocy ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U 2017 r., poz.1773), stanowią podstawę do przyznania jednorazowego odszkodowania powypadkowego wypłacanego przez ZUS.

Wysokość jednorazowego odszkodowania ustalana jest raz w roku i ogłaszana przez Ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w Dzienniku Urzędowym Monitor Polski. Jednorazowe odszkodowanie przysługuje w wysokości 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

* za stały uszczerbek na zdrowiu uważa się naruszenie sprawności organizmu nie rokujące poprawy, natomiast za długotrwały uszczerbek na zdrowiu takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, mogące ulec poprawie.

Przeciętne wynagrodzenie ogłaszane jest dla celów emerytalnych w Dzienniku Urzędowym Monitor Polski przez Prezesa GUS i stosowane do ustalenia kwoty jednorazowego odszkodowania poczynając od drugiego kwartału każdego roku przez okres jednego roku.

Kwota jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej (za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu) w analizowanym okresie wynosiła:

- od 1 kwietnia 2019 r. do 31 marca 2020 r. – 917 zł,
- od 1 kwietnia 2020 r. do 31 marca 2021 r. – 984 zł.

Wysokość jednorazowego odszkodowania ulega zwiększeniu o 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent uszczerbku na zdrowiu przewyższający procent, według którego była ona ustalona, w przypadku gdy ustalony wcześniej uszczerbek na zdrowiu stanowiący podstawę przyznania jednorazowego odszkodowania, ulegnie zwiększeniu co najmniej o 10 punktów procentowych w wyniku dalszego pogorszenia stanu zdrowia poszkodowanego.

Jednorazowe odszkodowanie może również ulec zwiększeniu o kwotę stanowiącą 3,5-krotność przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej w stosunku do ubezpieczonego została orzeczona całkowita niezdolność do pracy oraz niezdolność do samodzielnej egzystencji.

Prezentowane opracowanie obejmuje orzeczenia powypadkowe wydane przez lekarzy orzeczników ZUS w 2020 r. Analizie poddano strukturę osób badanych w sprawach powypadkowych według ich wieku i płci, okoliczności powstania uszczerbku, wysokości orzeczonego uszczerbku w powiązaniu z rodzajem doznanych urazów oraz przestrzenne zróżnicowanie wydanych orzeczeń powypadkowych.

Ponadto tablica 27 przedstawia jednorazowe odszkodowania powypadkowe wypłacone przez ZUS w 2020 r. z uwzględnieniem liczby odszkodowań oraz ogólnej kwoty ich wypłat, w powiązaniu z okolicznościami powstania uszczerbku na zdrowiu oraz rodzajem jednorazowego odszkodowania powypadkowego.

*

*

*

Zastosowany w opracowaniu:

- termin „nieustalone zjawisko” – oznacza brak informacji, zniekształcenie informacji lub niepoprawną identyfikację w przyjętych słownikach (np. w słowniku województw, wieku, płci, itp.),
- znak umowny – kropka (.) – oznacza brak informacji wiarygodnych.

Uwaga: Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości "ogółem".

1. Orzeczenia powypadkowe wydane przez lekarzy orzeczników

W 2020 r. lekarze orzecznicy ZUS wydali 66,8 tys. orzeczeń powypadkowych. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu stanowiły 68,4% tych orzeczeń (tj. 45,8 tys.), natomiast orzeczenia stwierdzające jego brak – 30,6% (tj. 20,5 tys.).

Uwzględniając okoliczności powstania uszczerbku na zdrowiu, liczba orzeczeń wydanych z tytułu wypadków przy pracy kształtowała się na poziomie 65,0 tys. orzeczeń (tj. o 10,3% mniej niż w 2019 roku), natomiast w przypadku chorób zawodowych – wyniosła 1,8 tys. orzeczeń (czyli podobnie jak w roku poprzednim).

Wśród osób z orzeczoną uszczerbkiem na zdrowiu przeważali mężczyźni, stanowiąc 68,5% badanej populacji.

Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu określony na podstawie wydanych orzeczeń powypadkowych wyniósł 5,7% uszczerbku. Jego wysokość była zróżnicowana w zależności od płci, jak również od okoliczności powstania uszczerbku na zdrowiu. Dla mężczyzn przeciętny procent uszczerbku wyniósł 6,2% uszczerbku, zaś dla kobiet – 4,7% uszczerbku. W przypadku uszczerbku powstałego w wyniku wypadku przy pracy przeciętny procent kształtował się na poziomie 5,3% uszczerbku, zaś powstałego w wyniku choroby zawodowej – 17,9% uszczerbku.

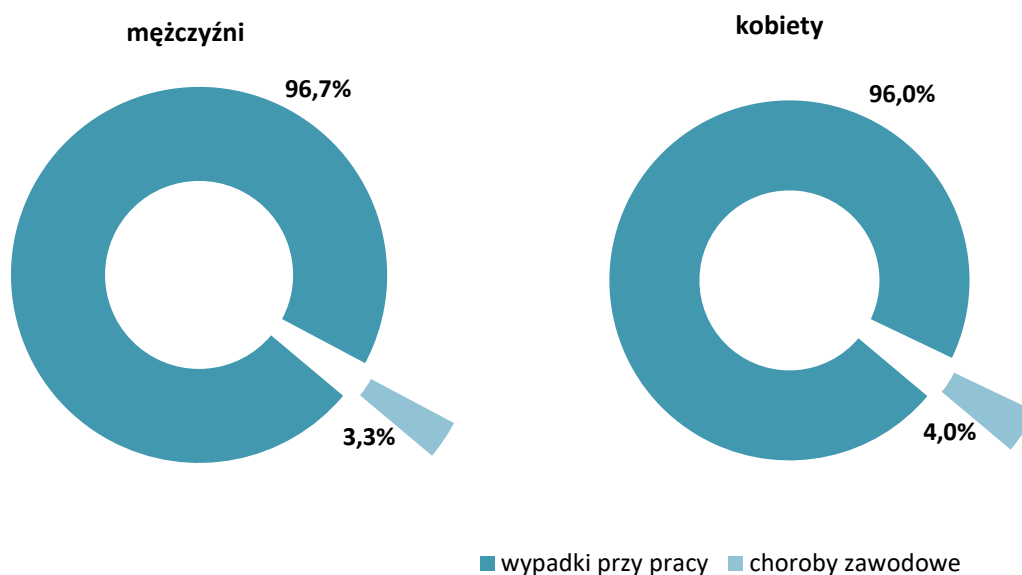
Średni wiek ogółu poszkodowanych wyniósł 44,9 roku, przy czym średni wiek mężczyzn to 43,8 roku, a średni wiek kobiet – 47,2 roku. Istotny wpływ na wysokość średniego wieku (podobnie jak w przypadku przeciętnego uszczerbku) miały okoliczności powstania uszczerbku na zdrowiu. W przypadku orzeczeń wydanych w związku z chorobą zawodową średni wiek poszkodowanych był zdecydowanie wyższy i wyniósł 60,4 roku (dla mężczyzn – 62,2 roku, dla kobiet – 57,8 roku).

Liczba orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu w przeliczeniu na 100 tys. pracujących (poza rolnictwem indywidualnym) dla ogółu Polski wyniosła w 2020 r. 346 orzeczeń. W porównaniu z 2019 r. obserwujemy ich spadek o 17,0%. Najwięcej orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu – w przeliczeniu na 100 tys. pracujących – odnotowano w województwie podlaskim (643 orzeczeń), lubelskim (545 orzeczenia) oraz świętokrzyskim (494 orzeczeń); najmniej natomiast w województwie mazowieckim (186 orzeczeń), opolskim (196 orzeczeń) oraz małopolskim (236 orzeczeń).

**TABL. 1 ORZECZENIA POWYPADKOWE WYDANE PRZEZ LEKARZY ORZECZNIKÓW
W LATACH 2019 - 2020**

Okoliczności powstania uszczerbku a - rok poprzedni = 100		Ogółem	Orzeczenia powypadkowe ustalające:		
			uszczerbek na zdrowiu	brak uszczerbku na zdrowiu	nieustalona ocena
OGÓŁEM	2019	74 326	56 346	17 851	129
	2020	66 847	45 754	20 451	642
	a	89,9	81,2	114,6	.
wypadki przy pracy	2019	72 514	54 700	17 723	91
	2020	65 048	44 122	20 326	600
	a	89,7	80,7	114,7	.
choroba zawodowa	2019	1 775	1 646	128	1
	2020	1 760	1 632	125	3
	a	99,2	99,1	97,7	.
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	2019	37	-	-	37
	2020	39	-	-	39
	a	105,4	-	-	.

**Rys. 1 Struktura orzeczeń powypadkowych ustalających uszczerbek na zdrowiu
wydanych przez lekarzy orzeczników w 2020 roku
według płci osób poszkodowanych
oraz okoliczności powstania uszczerbku**

TABL. 2 ORZECZENIA POWYPADKOWE WYDANE PRZEZ LEKARZY ORZECZNIKÓW

Okoliczności powstania uszczerbku	Ogółem		Orzeczenia powypadkowe ustalające:				
			uszczerbek na zdrowiu		brak uszczerbku na zdrowiu		nieustalona ocena
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba

OGÓŁEM

OGÓŁEM	66 847	100,0	45 754	100,0	20 451	100,0	642
wypadki przy pracy	65 048	97,3	44 122	96,4	20 326	99,4	600
choroba zawodowa	1 760	2,6	1 632	3,6	125	0,6	3
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	39	0,1	-	-	-	-	39

w tym:

MĘŻCZYŹNI

OGÓŁEM	44 639	100,0	31 328	100,0	12 948	100,0	363
wypadki przy pracy	43 509	97,5	30 283	96,7	12 882	99,5	344
choroba zawodowa	1 113	2,5	1 045	3,3	66	0,5	2
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	17	0,0	-	-	-	-	17

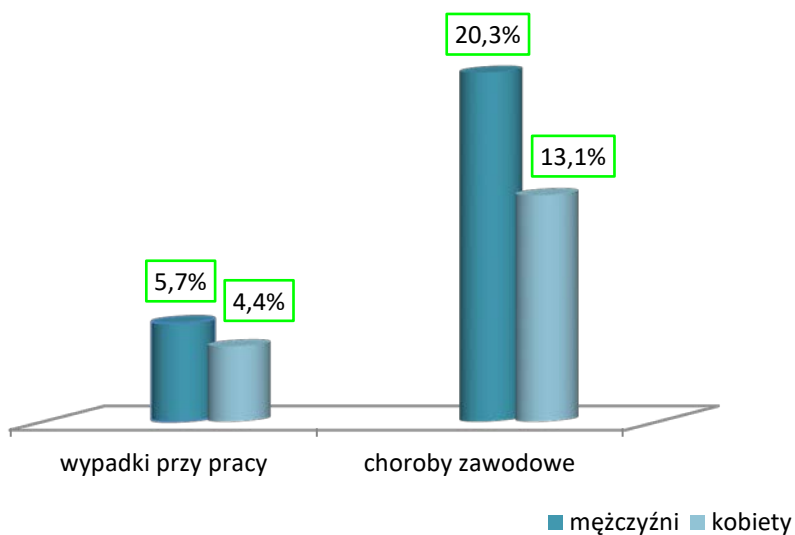
KOBIETY

OGÓŁEM	22 173	100,0	14 401	100,0	7 497	100,0	275
wypadki przy pracy	21 516	97,0	13 820	96,0	7 440	99,2	256
choroba zawodowa	639	2,9	581	4,0	57	0,8	1
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	18	0,1	-	-	-	-	18

TABL. 3 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU ORAZ ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH WEDŁUG PŁCI I OKOLICZNOŚCI POWSTANIA USZCZERBKU

Wyszczególnienie	Ogółem		uszczerbek na zdrowiu powstały wskutek:			
			wypadków przy pracy		chorób zawodowych	
	przeciętny procent uszczerbku	średni wiek w latach	przeciętny procent uszczerbku	średni wiek w latach	przeciętny procent uszczerbku	średni wiek w latach
OGÓŁEM	5,7	44,9	5,3	44,3	17,9	60,4
Mężczyźni	6,2	43,8	5,7	43,2	20,3	62,2
Kobiety	4,7	47,2	4,4	46,8	13,1	57,8

Rys. 2 Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu według płci osób poszkodowanych i okoliczności powstania uszczerbku

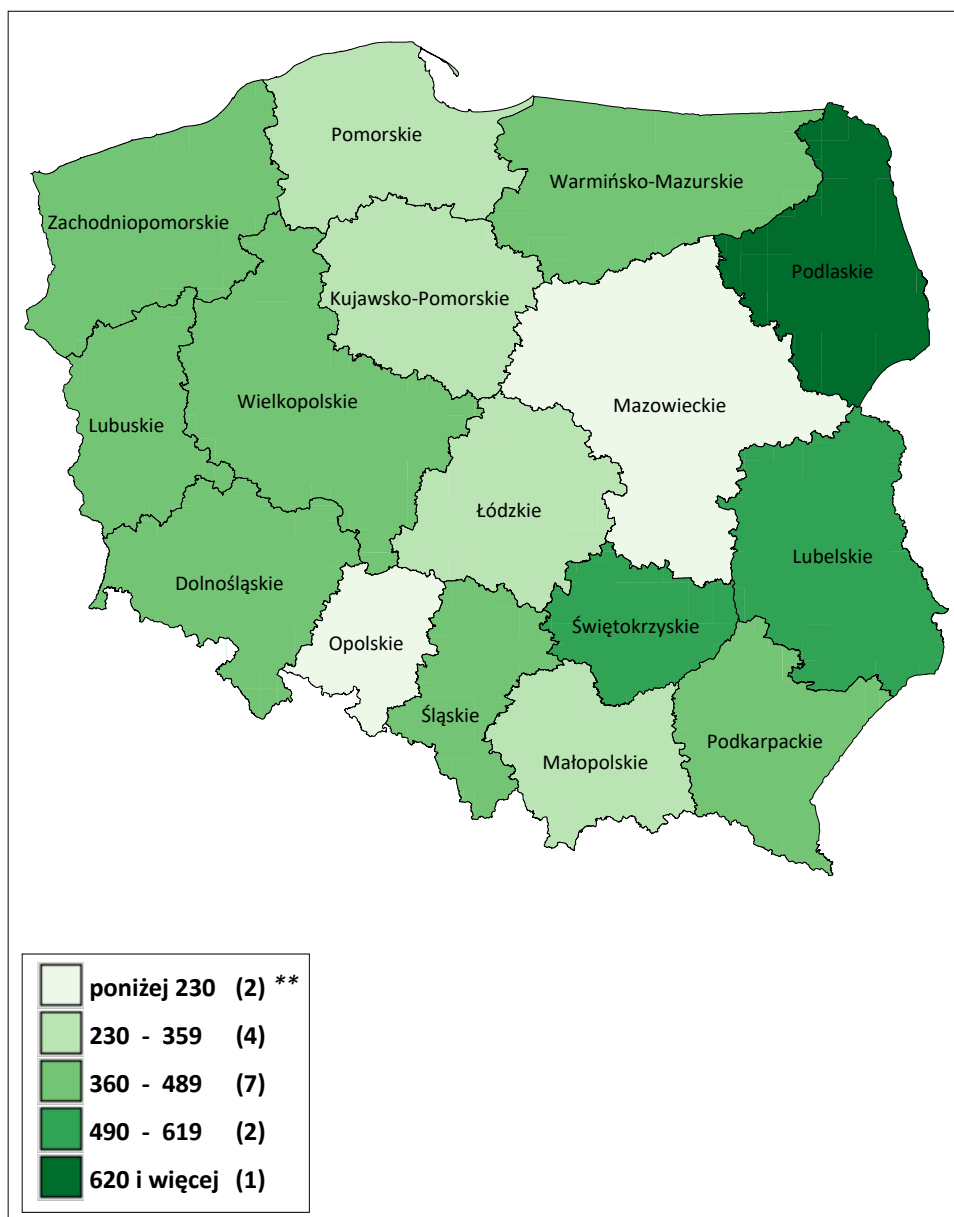

**TABL. 4 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK
NA ZDROWIU W PRZELICZENIU NA 100 TYS. PRACUJĄCYCH*
WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Województwo	Ogółem	Liczba orzeczeń na 100 tys. pracujących*
OGÓŁEM	45 754	346
Dolnośląskie	3 940	367
Kujawsko-pomorskie	2 205	347
Lubelskie	2 964	545
Lubuskie	1 178	371
Łódzkie	2 839	341
Małopolskie	2 810	236
Mazowieckie	4 412	186
Opolskie	564	196
Podkarpackie	2 265	375
Podlaskie	2 049	643
Pomorskie	2 791	341
Śląskie	6 109	374
Świętokrzyskie	1 620	494
Warmińsko-mazurskie	1 725	448
Wielkopolskie	5 755	422
Zachodniopomorskie	2 528	486

* poza rolnictwem indywidualnym

**Rys.3 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu
w przeliczeniu na 100 tys. pracujących*
według województw**

* poza rolnictwem indywidualnym

** liczba województw

1.1. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku wypadków przy pracy

Wypadek przy pracy to nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności albo poleceń przełożonych,
- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,
- w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie trwania podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

W 2020 r. lekarze orzecznicy wydali 65,0 tys. orzeczeń z tytułu wypadków przy pracy, w tym 67,8%, tj. 44,1 tys. stanowiły orzeczenia stwierdzające powstanie uszczerbku na zdrowiu. W porównaniu z rokiem poprzednim obserwujemy spadek zarówno orzeczeń powypadkowych wydanych z tytułu wypadków przy pracy ogółem (o 10,3%), jak i orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu z tego tytułu (o 19,3%).

W badanej zbiorowości z orzecznym uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w wyniku wypadków przy pracy zdecydowaną większość stanowili mężczyźni – 66,9% ogółu badanych.

Przeciętny procent uszczerbku powstałego w wyniku wypadków przy pracy kształtował się na poziomie 5,3% (w przypadku mężczyzn wyniósł 5,7% uszczerbku, a w przypadku kobiet – 4,4% uszczerbku).

Najwyższy przeciętny procent uszczerbku odnotowano w województwie łódzkim – 6,4% uszczerbku, najniższy natomiast w województwie warmińsko-mazurskim – 4,7% uszczerbku.

Analizując miary pozycyjne danych jednostkowych obserwujemy, że jedna czwarta liczby orzeczeń wydanych w związku z wypadkiem przy pracy (kwartył pierwszy Q1) wykazała uszczerbek na zdrowiu w wysokości nie przekraczającej 2,1% uszczerbku.

W połowie orzeczeń (mediana Me) procentowa ocena uszczerbku na zdrowiu kształtowała się na poziomie nie wyższym niż 4,0% uszczerbku.

W odniesieniu do 75% orzeczeń (kwartyl trzeci Q3) stopień orzeczonego uszczerbku wyniósł nie więcej niż 5,5% uszczerbku.

Wśród wszystkich orzeczeń ustalających uszczerbek powstały w wyniku wypadków przy pracy dominującym (dominanta D) był uszczerbek w wysokości 5,0%.

Najliczniejszą grupę poszkodowanych z orzeczoną uszczerbkiem na zdrowiu stanowiły osoby w wieku 40-49 lat (26,1%). W populacji mężczyzn byli to poszkodowani w wieku 40-49 lat (25,2%), zaś w populacji kobiet – poszkodowane w wieku 50-59 lat (34,5%). Średni wiek osób z orzeczoną w wyniku wypadków przy pracy uszczerbkiem wyniósł 44,3 roku; średni wiek mężczyzn – 43,2 roku, natomiast kobiet – 46,8 roku.

W przypadku 92,7% orzeczeń uszczerbek nie przekroczył 10,0%, z czego 53,0% stanowiły orzeczenia z uszczerbkiem w granicach 0,5% do 4,0%.

Wypadki przy pracy najczęściej powodowały uszczerbek na zdrowiu w postaci: uszkodzeń kończyny dolnej – 39,4% ogółu orzeczeń, urazów śródreczę i palców – 28,5% oraz uszkodzeń kończyny górnej – 16,9%. Przeciętny procent uszczerbku w przypadku tych urazów wyniósł odpowiednio: 4,8%, 3,2%, 6,8%.

Średni wiek osób, które doznały wymienionych wyżej urazów to odpowiednio: 44,4 roku, 41,9 roku, 47,7 roku.

Najwyższy przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu przyznano w przypadku uszkodzeń narządów moczowo-płciowych (24,8% uszczerbku), uszkodzeń miednicy (18,6%) oraz uszkodzeń narządu wzroku (17,7% uszczerbku).

Najniższy średni wiek poszkodowanych odnotowano wśród osób z uszkodzeniami szyi, krtani, tchawicy i przełyku – 38,1 roku, natomiast najwyższy w przypadku osób z uszkodzeniem klatki piersiowej – 50,5 roku.

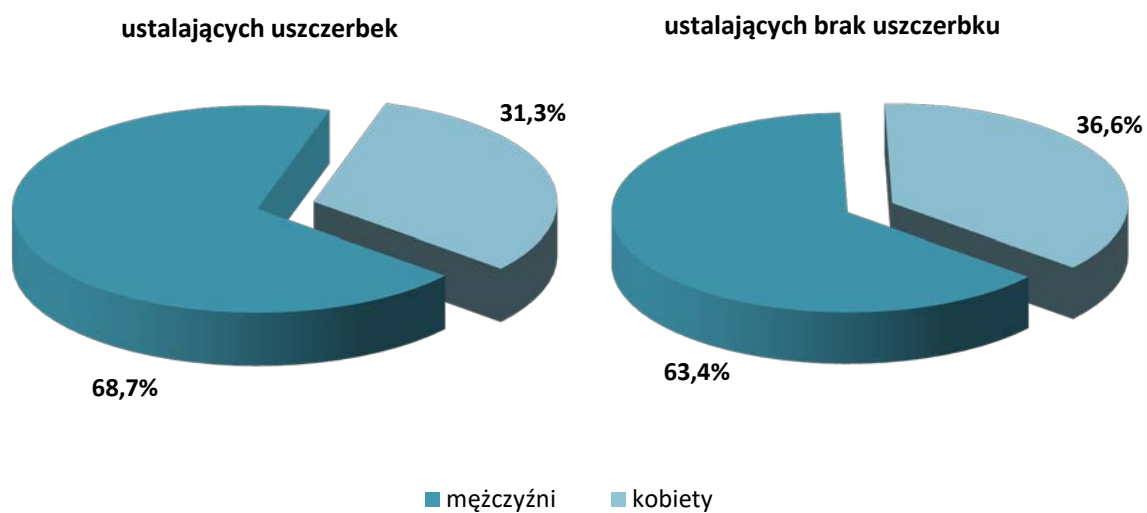
Najwięcej orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu z tytułu wypadków przy pracy wydano w woj. śląskim – 12,9% ogółu orzeczeń z tego tytułu, wielkopolskim – 12,7% oraz mazowieckim – 9,7%; najmniej natomiast w woj. opolskim – 1,3% oraz lubuskim – 2,6%. Analizując orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku wypadków przy pracy w przeliczeniu na 100 tys. pracujących (poza rolnictwem indywidualnym) obserwujemy, że najwięcej tych orzeczeń wydano w woj. podlaskim (636 orzeczeń), lubelskim (532 orzeczenia) oraz zachodniopomorskim (473 orzeczenia); najmniej w woj. mazowieckim (181 orzeczeń), opolskim (193 orzeczenia) oraz małopolskim (226 orzeczeń).

Liczba orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu wydanych dla całej Polski z tytułu wypadków przy pracy w przeliczeniu na 100 tys. pracujących wyniosła 334 orzeczenia i w porównaniu z 2019 r. była niższa o 17,5%.

TABL. 5 ORZECZENIA WYDANE W ZWIĄZKU Z WYPADKAMI PRZY PRACY

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym orzeczenia ustalające:			
		uszczerbek na zdrowiu		brak uszczerbku na zdrowiu	
	liczba	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100
OGÓŁEM	65 048	44 122	67,8	20 326	31,2
Mężczyźni	43 509	30 283	69,6	12 882	29,6
Kobiety	21 516	13 820	64,2	7 440	34,6
nieustalona płeć	23	19	82,6	4	17,4

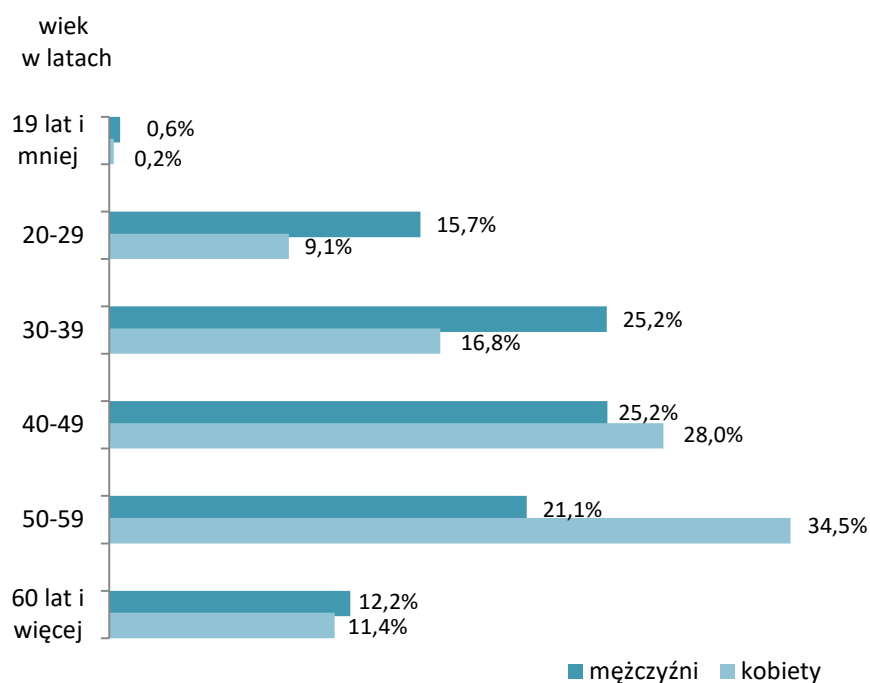
Rys. 4 Struktura orzeczeń dotyczących uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku wypadków przy pracy

TABL. 6 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG PŁCI I WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU

Wiek poszkodowanych	Ogółem		w tym: Mężczyźni		Kobiety	
	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku
OGÓŁEM	44 122	5,3	30 283	5,7	13 820	4,4
z tego:						
19 lat i mniej	201	4,1	168	4,2	32	3,5
20-29	6 026	4,5	4 768	4,8	1 256	4,0
30-39	9 939	4,8	7 624	5,1	2 315	3,8
40-49	11 507	5,1	7 631	5,6	3 876	4,2
50-59	11 161	5,6	6 397	6,4	4 764	4,5
60 lat i więcej	5 272	6,8	3 695	7,3	1 577	5,7
nieustalony wiek poszkodowanych	16	.	-	-	-	-
Średni wiek	44,3	x	43,2	x	46,8	x

Rys. 5 Struktura orzeczeń według wieku oraz płci osób z ustalonym uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w wyniku wypadków przy pracy

**TABL. 7 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG JEGO
WYSOKOŚCI W LATACH 2019-2020**

Procent uszczerbku na zdrowiu a - rok poprzedni = 100		Ogółem	w tym:	
			Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	2019	54 700	37 110	17 575
	2020	44 122	30 283	13 820
	a	80,7	81,6	78,6
do 10	2019	50 825	33 907	16 912
	2020	40 910	27 632	13 261
	a	80,5	81,5	78,4
11-20	2019	2 779	2 213	563
	2020	2 195	1 751	444
	a	79,0	79,1	78,9
21-30	2019	540	487	53
	2020	494	418	75
	a	91,5	85,8	141,5
31-40	2019	256	228	26
	2020	261	241	20
	a	102,0	105,7	76,9
41-50	2019	110	100	9
	2020	87	80	7
	a	79,1	80,0	77,8
51-60	2019	59	53	6
	2020	66	61	5
	a	111,9	115,1	83,3
61-70	2019	50	45	5
	2020	40	38	2
	a	80,0	84,4	40,0
71-80	2019	22	22	-
	2020	20	19	1
	a	90,9	86,4	-
81-90	2019	13	13	-
	2020	6	6	-
	a	46,2	46,2	-
91-100	2019	46	42	1
	2020	43	37	1
	a	93,5	88,1	100,0

**TABL. 8 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG WYSOKOŚCI
USZCZERBKU I PŁCI**

Procent uszczerbku na zdrowiu	Ogółem		w tym:			
			Mężczyźni		Kobiety	
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach
OGÓŁEM	44 122	100,0	30 283	100,0	13 820	100,0
do 4	23 363	53,0	15 547	51,3	7 807	56,5
5-10	17 547	39,8	12 085	39,9	5 454	39,5
11-20	2 195	5,0	1 751	5,8	444	3,2
21-30	494	1,1	418	1,4	75	0,5
31-40	261	0,6	241	0,8	20	0,2
41-50	87	0,2	80	0,3	7	0,1
51-60	66	0,1	61	0,2	5	0,0
61-70	40	0,1	38	0,1	2	0,0
71-80	20	0,0	19	0,1	1	-
81-90	6	0,0	6	0,0	-	-
91-100	43	0,1	37	0,1	5	0,0

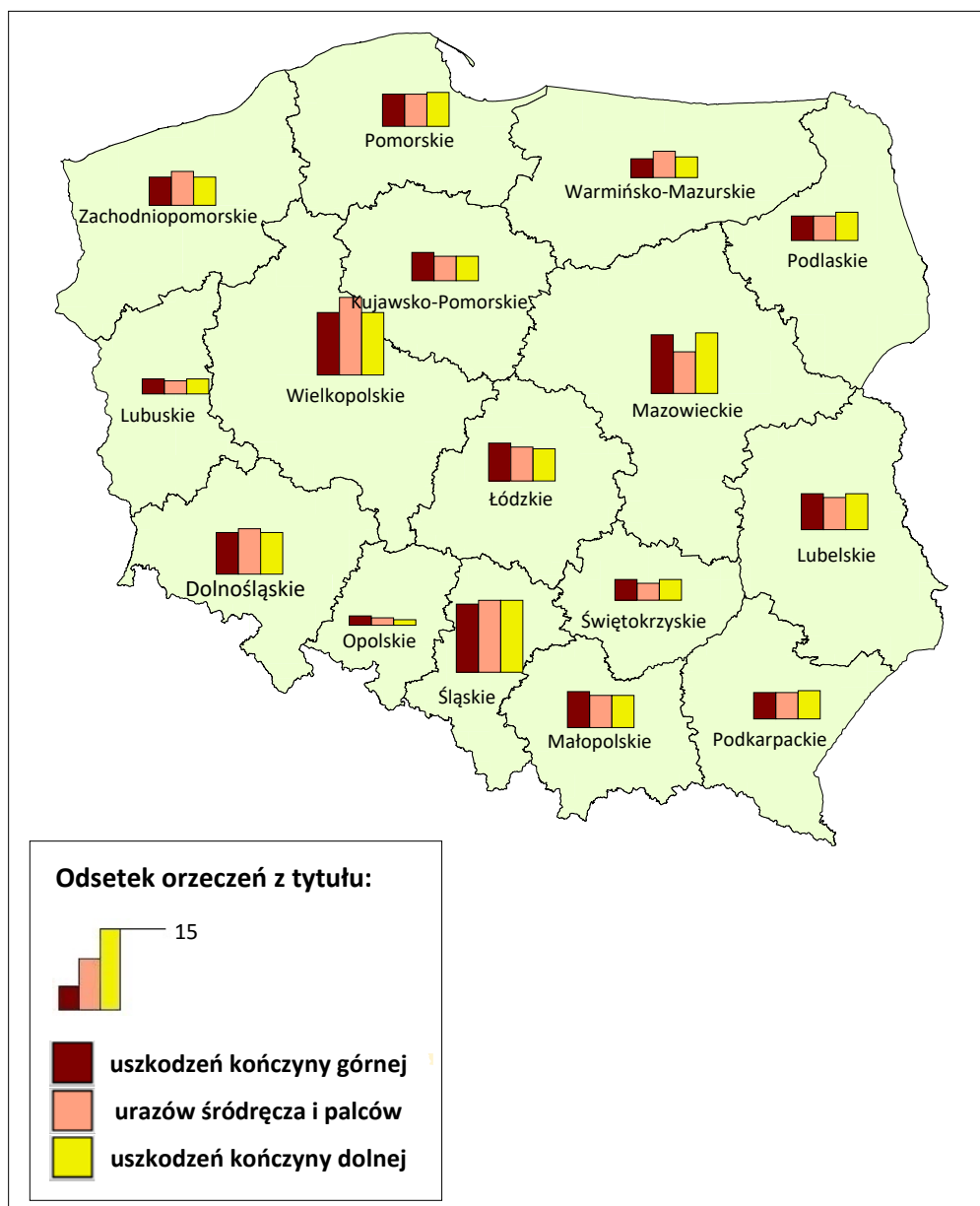
**TABL. 9 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY
WEDŁUG ICH PŁCI ORAZ WYSOKOŚCI USZCZERBKU**

Procent uszczerbku na zdrowiu	Średni wiek osób poszkodowanych w latach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	44,3	43,2	46,8
do 4	42,6	41,4	45,1
5-10	46,0	44,8	48,9
11-20	47,6	46,6	51,2
21-30	47,4	46,8	50,7
31-40	47,3	47,4	46,7
41-50	47,8	47,9	46,0
51-60	49,0	49,7	41,2
61-70	46,3	46,1	49,5
71-80	41,3	42,2	24,0
81-90	47,0	47,0	-
91-100	46,0	45,2	51,4

**TABL. 10 STRUKTURA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG
RODZAJÓW URAZÓW ORAZ PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH**

Rodzaje urazów	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
w tym:			
uszkodzenia głowy	1,5	1,6	1,3
uszkodzenia twarzy	4,6	4,8	4,0
uszkodzenia narządu wzroku	0,9	1,2	0,4
uszkodzenia narządu słuchu	0,2	0,2	0,1
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	0,0	0,0	0,0
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	1,3	1,7	0,6
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	0,5	0,6	0,2
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	0,0	0,1	0,0
ostre zatrucia i ich następstwa	0,0	0,0	0,0
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	5,1	4,8	5,8
uszkodzenia miednicy	0,4	0,5	0,3
uszkodzenia kończyny górnej	16,9	15,8	19,4
śródręcze i palce	28,5	31,6	21,8
uszkodzenia kończyny dolnej	39,4	36,6	45,6
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	0,4	0,4	0,4

Rys.6 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku wypadków przy pracy według województw i najczęściej występujących rodzajów urazów

TABL. 11 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU POWSTAŁEGO W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY ORAZ ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH WEDŁUG PŁCI ORAZ RODZAJÓW URAZÓW

Rodzaje urazów	Przeciętny procent uszczerbku			Średni wiek		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	5,3	5,7	4,4	44,3	43,2	46,8
uszkodzenia głowy	13,3	14,6	9,5	46,8	45,9	49,6
uszkodzenia twarzy	2,9	3,0	2,4	42,1	40,8	45,4
uszkodzenia narządu wzroku	17,7	18,6	11,5	44,3	44,0	46,5
uszkodzenia narządu słuchu	15,6	15,6	15,6	46,0	45,0	52,1
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	17,2	17,8	10,0	38,1	37,8	41,0
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	14,1	14,5	11,9	50,5	50,4	51,3
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	11,7	11,8	10,8	44,2	43,9	47,2
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	24,8	24,2	30,0	41,5	41,0	45,5
ostre zatrucia i ich następstwa	8,4	8,9	5,0	46,6	49,1	29,0
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	8,8	9,9	6,8	45,1	44,8	45,8
uszkodzenia miednicy	18,6	21,2	9,5	47,6	47,0	50,0
uszkodzenia kończyny górnej	6,8	7,1	6,1	47,7	45,8	51,2
śródręcze i palce	3,2	3,3	2,7	41,9	41,4	43,8
uszkodzenia kończyny dolnej	4,8	5,3	3,8	44,4	43,2	46,5
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	12,5	13,7	9,7	43,8	43,9	43,5

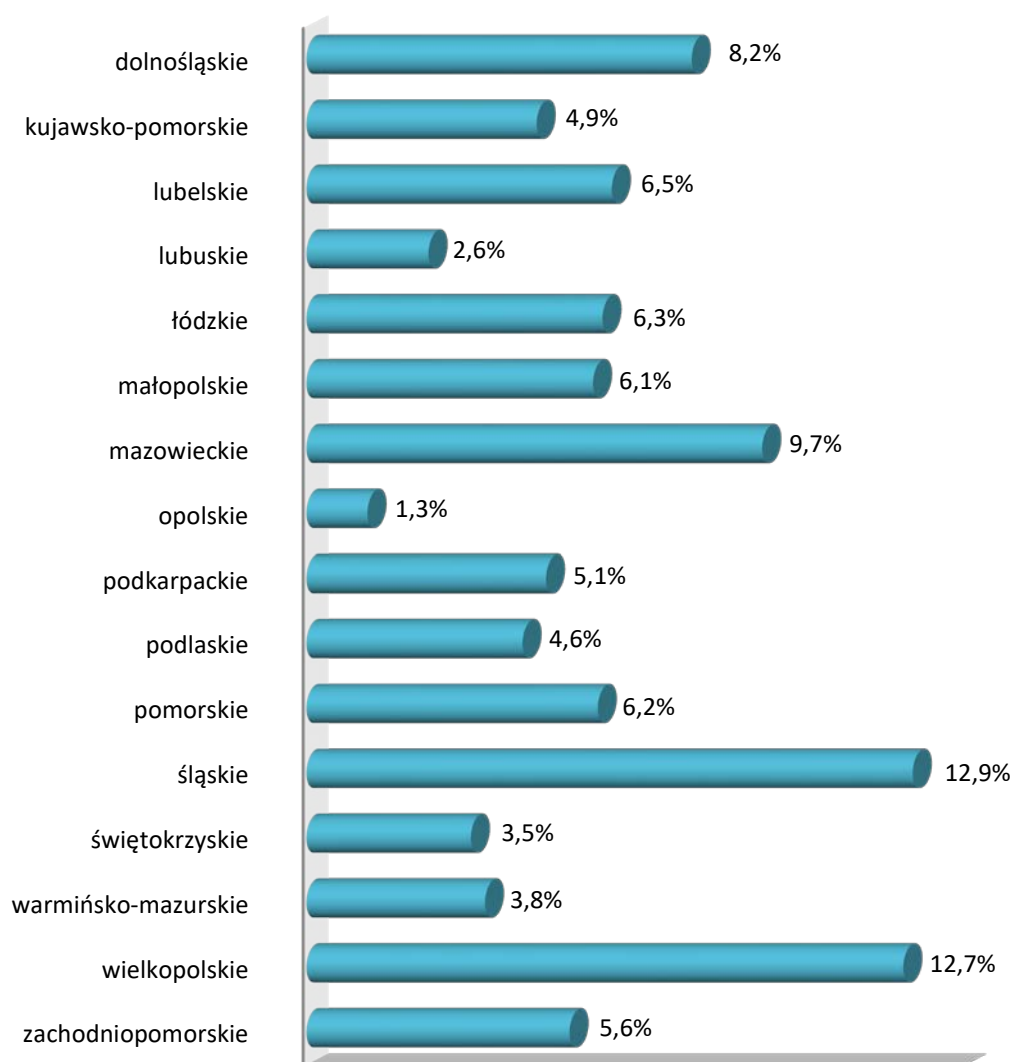
**TABL. 12 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU WEDŁUG WIEKU OSÓB
POSZKODOWANYCH W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY
ORAZ RODZAJÓW URAZÓW**

Rodzaje urazów	Ogółem	wiek osób poszkodowanych					
		19 lat i mniej	20-29	30-39	40-49	50-59	60 lat i więcej
OGÓŁEM	5,3	4,1	4,5	4,8	5,1	5,6	6,8
uszkodzenia głowy	13,3	15,3	12,7	12,7	12,1	14,6	13,5
uszkodzenia twarzy	2,9	2,2	2,4	2,9	2,9	2,9	3,6
uszkodzenia narządu wzroku	17,7	9,2	17,5	18,1	17,5	17,3	19,0
uszkodzenia narządu słuchu	15,6	-	7,0	18,3	15,3	15,6	19,4
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	17,2	-	10,3	10,0	13,0	52,5	-
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	14,1	-	14,4	15,0	14,8	13,4	13,9
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	11,7	-	13,2	11,2	11,3	11,5	12,3
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	24,8	-	15,0	31,6	18,5	20,5	27,5
ostre zatrucia i ich następstwa	8,4	-	7,5	10,0	5,0	7,5	11,0
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	8,8	5,0	9,6	7,8	8,5	8,7	10,3
uszkodzenia miednicy	18,6	-	18,9	22,1	16,4	19,2	16,7
uszkodzenia kończyny górnej	6,8	5,4	6,6	6,5	6,6	6,7	7,5
śródręcze i palce	3,2	3,9	3,0	2,9	3,2	3,3	3,7
uszkodzenia kończyny dolnej	4,8	3,8	4,1	4,5	4,7	4,8	6,1
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	12,5	6,0	12,4	12,3	9,7	14,2	17,0

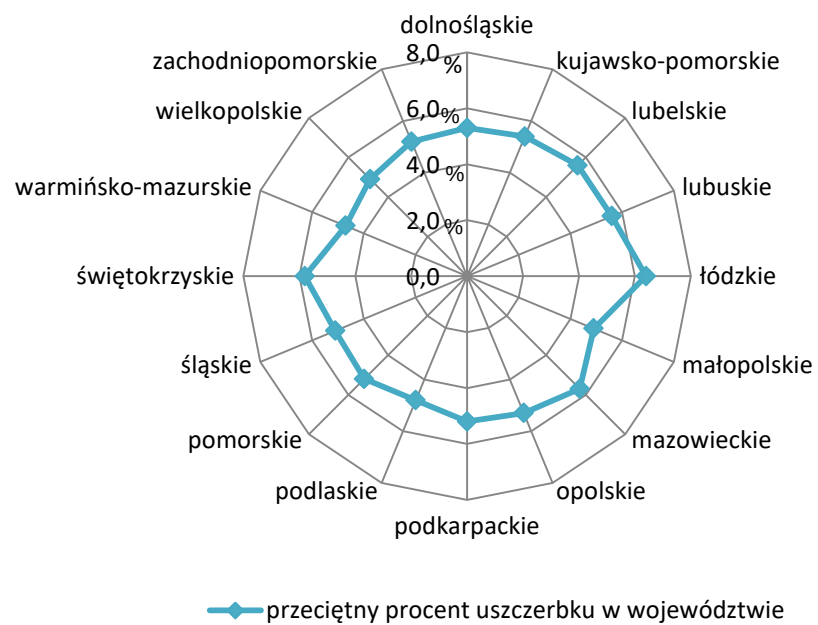
**TABL. 13 STRUKTURA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH PROCENTOWY
USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU
WYPADKÓW PRZY PRACY ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT
USZCZERBKU WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Województwo	Ogółem		Przeciętny procent uszczerbku
	liczba	w odsetkach	
OGÓŁEM	44 122	100,0	5,3
Dolnośląskie	3 628	8,2	5,3
Kujawsko-pomorskie	2 148	4,9	5,4
Lubelskie	2 890	6,5	5,6
Lubuskie	1 148	2,6	5,6
Łódzkie	2 781	6,3	6,4
Małopolskie	2 697	6,1	4,9
Mazowieckie	4 286	9,7	5,7
Opolskie	554	1,3	5,3
Podkarpackie	2 231	5,1	5,2
Podlaskie	2 027	4,6	4,8
Pomorskie	2 737	6,2	5,2
Śląskie	5 674	12,9	5,1
Świętokrzyskie	1 549	3,5	5,8
Warmińsko-mazurskie	1 694	3,8	4,7
Wielkopolskie	5 616	12,7	4,9
Zachodniopomorskie	2 462	5,6	5,2

Rys.7 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku wypadków przy pracy według województw

Rys.8 Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku wypadków przy pracy w poszczególnych województwach

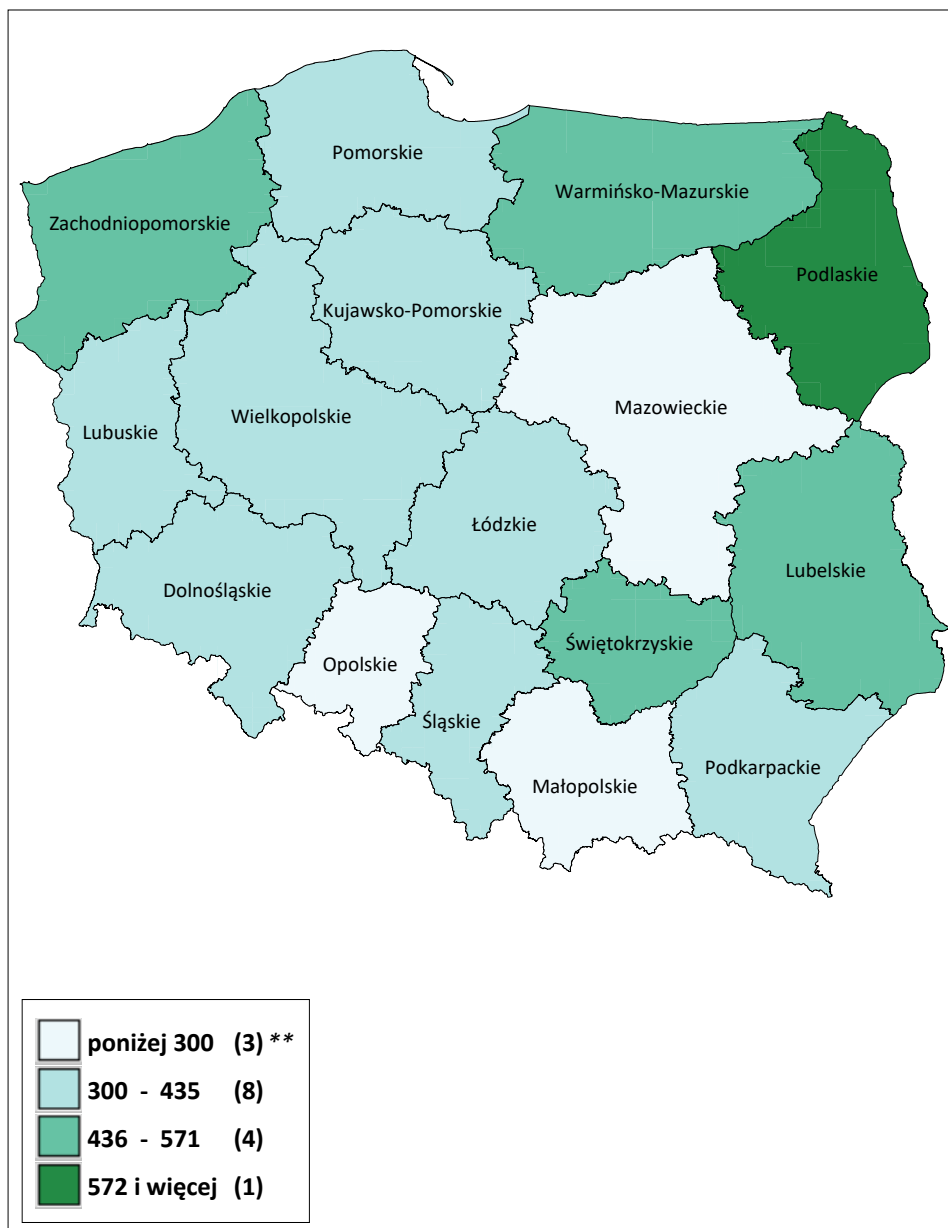

**TABL. 14 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY W PRZELICZENIU
NA 100 TYS. PRACUJĄCYCH* W LATACH 2019-2020**

Województwo a - rok poprzedni = 100		Liczba orzeczeń na 100 tys. pracujących*
OGÓŁEM	2019	405
	2020	334
	a	82,5
Dolnośląskie	2019	452
	2020	338
	a	74,8
Kujawsko-pomorskie	2019	457
	2020	338
	a	74,0
Lubelskie	2019	626
	2020	532
	a	85,0
Lubuskie	2019	423
	2020	361
	a	85,3
Łódzkie	2019	399
	2020	334
	a	83,7
Małopolskie	2019	265
	2020	226
	a	85,3
Mazowieckie	2019	222
	2020	181
	a	81,5
Opolskie	2019	243
	2020	193
	a	79,4
Podkarpackie	2019	423
	2020	369
	a	87,2
Podlaskie	2019	523
	2020	636
	a	121,6
Pomorskie	2019	424
	2020	335
	a	79,0
Śląskie	2019	411
	2020	347
	a	84,4
Świętokrzyskie	2019	505
	2020	472
	a	93,5
Warmińsko-mazurskie	2019	521
	2020	440
	a	84,5
Wielkopolskie	2019	591
	2020	412
	a	69,7
Zachodniopomorskie	2019	460
	2020	473
	a	102,8

* poza rolnictwem indywidualnym

**Rys.9 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu
w wyniku wypadków przy pracy
w przeliczeniu na 100 tys. pracujących *
według województw**

* poza rolnictwem indywidualnym

** liczba województw

1.2 . Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku chorób zawodowych

Za chorobę zawodową uważa się chorobę spowodowaną działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących w środowisku pracy lub w związku ze sposobem wykonywania pracy (Kodeks pracy art. 235). Wykaz chorób zawodowych, szczegółowe zasady postępowania w sprawach zgłaszania podejrzenia, rozpoznania i stwierdzenia chorób zawodowych oraz podmioty właściwe w tych sprawach zostały określone w Obwieszczeniu Prezesa Rady Ministrów w sprawie chorób zawodowych z dnia 4 września 2013 r. (Dz.U. 2013 r., poz. 1367). Choroby, które nie zostały wyszczególnione w wykazie nie są uznawane za choroby zawodowe.

W 2020 r. lekarze orzecznicy ZUS wydali 1,8 tys. orzeczeń w związku z chorobą zawodową, z tego 92,7% (tj. 1,6 tys. orzeczeń) stanowiły orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu.

Najczęściej poszkodowanymi z orzeczoną uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w związku z chorobą zawodową byli mężczyźni, stanowili 64,0% badanej zbiorowości (w porównaniu z rokiem 2019 był to niewielki wzrost o 0,7 punktu procentowego).

Przeciętny procent uszczerbku powstałego w wyniku chorób zawodowych wyniósł 17,9% (w 2019 r. – 19,3% uszczerbku). W zależności od płci wysokość uszczerbku kształtowała się odmiennie, i tak dla mężczyzn przeciętny procent uszczerbku wyniósł 20,3%, natomiast dla kobiet – 13,1% uszczerbku (w 2019 r. – wielkości te wynosiły odpowiednio 21,7% i 14,7%). Najwyższy przeciętny procent uszczerbku odnotowano w woj. dolnośląskim – 20,3% uszczerbku, zaś najniższy w woj. podlaskim – 7,3% uszczerbku.

Na podstawie analizy miar pozycyjnych danych jednostkowych obserwujemy, że w przypadku jednej czwartej liczby orzeczeń powypadkowych (kwartył pierwszy Q1) wydanych w związku z chorobą zawodową uszczerbek na zdrowiu nie przekroczył 9,9%. W połowie orzeczeń (mediana Me) wysokość uszczerbku na zdrowiu wyniosła nie więcej niż 15,1% uszczerbku.

Stopień orzeczonego uszczerbku w przypadku 75% orzeczeń (kwartył trzeci Q3) kształtował się na poziomie nie wyższym niż 20,3% uszczerbku.

Dominującą (dominanta D) wysokością uszczerbku powstałego w związku z chorobą zawodową był uszczerbek wynoszący 10,0%.

Najliczniejszą grupą poszkodowanych, stanowiącą 59,5% badanej zbiorowości, były osoby w wieku powyżej 59 lat. W tej grupie wiekowej odnotowano również najwyższy przeciętny procent uszczerbku wynoszący 20,5%.

Uszczerbek powstały w związku z chorobą zawodową najczęściej orzekano w przedziale od 1,0 do 10,0% uszczerbku. Orzeciono go dla 40,5% badanej zbiorowości.

Średni wiek osób poszkodowanych w związku z chorobą zawodową wyniósł 60,4 roku (w przypadku mężczyzn wyniósł 62,2 roku, w przypadku kobiet – 57,8 roku).

Najczęstszą przyczyną powstawania uszczerbku na zdrowiu w związku z chorobą zawodową były: pylice płuc – 23,3% ogółu orzeczeń wydanych w związku z chorobą zawodową, przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego – 21,6% oraz przewlekłe choroby narządu głosu – 15,6%. Przeciętny procent uszczerbku w przypadku tych chorób wyniósł odpowiednio: 16,9%, 25,5%, 16,1%, natomiast średni wiek poszkodowanych wyniósł: 60,3 roku, 66,3 roku, 61,7 roku.

Należy zaznaczyć, że w przypadku mężczyzn w 33,6% przyczyną powstania choroby zawodowej były pylice płuc, natomiast wśród kobiet w 37,9% przewlekłe choroby narządu głosu.

W odniesieniu do nowotworów złośliwych przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu wyniósł 45,7% i był najwyższy wśród chorób zawodowych. Stosunkowo wysoki odsetek wydanych z tytułu choroby zawodowej orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu obserwujemy w woj. śląskim – 26,7% ogółu orzeczeń, najniższy zaś w woj. opolskim – 0,6% ogółu orzeczeń.

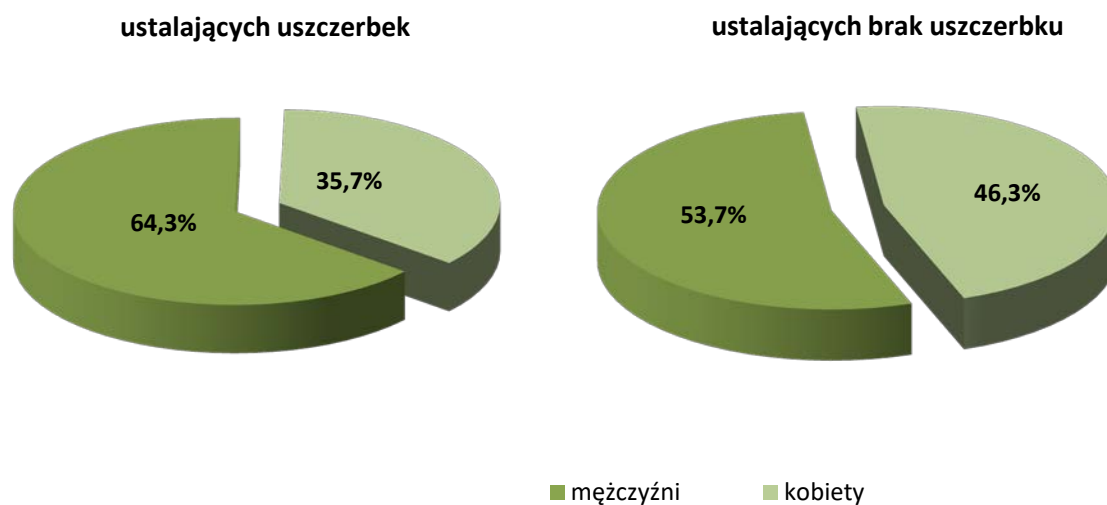
Liczba orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu w związku z chorobą zawodową wydanych przez lekarzy orzeczników w 2020 r. dla całej Polski w przeliczeniu na 100 tys. pracujących (poza rolnictwem indywidualnym) wyniosła 12 orzeczeń i w porównaniu z 2019 r. nie zmieniła się.

Najwięcej orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu w związku z chorobą zawodową (w przeliczeniu na 100 tys. pracujących) zarejestrowano w woj. dolnośląskim (29 orzeczeń), śląskim (27 orzeczeń) oraz świętokrzyskim (22 orzeczenia), najmniej w woj. opolskim (3 orzeczenia) i mazowieckim (5 orzeczeń).

TABL. 15 ORZECZENIA WYDANE W ZWIĄZKU Z CHOROBYMI ZAWODOWYMI

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym orzeczenia ustalające:			
		uszczerbek na zdrowiu		brak uszczerbku na zdrowiu	
	liczba	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100
OGÓŁEM	1 760	1 632	92,7	125	7,1
Mężczyźni	1 113	1 045	93,9	66	5,9
Kobiety	639	581	90,9	57	8,9
nieustalona płeć	8	6	75,0	2	25,0

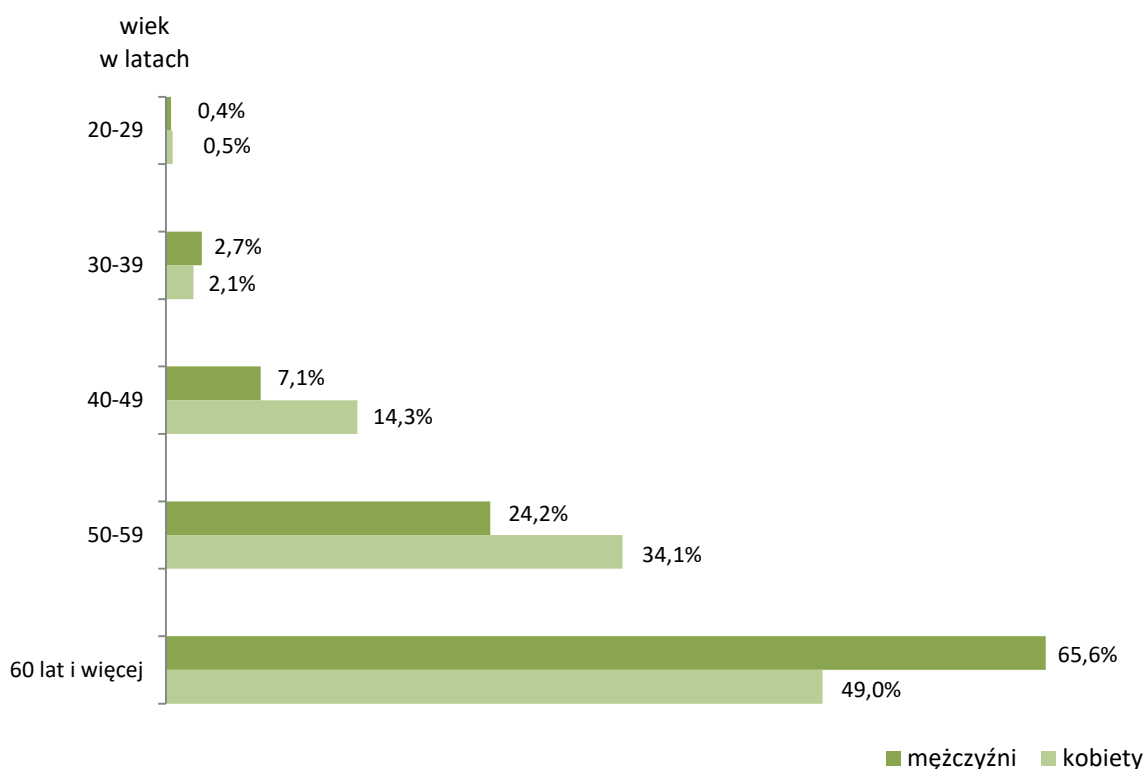
Rys. 10 Struktura orzeczeń dotyczących uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku chorób zawodowych

**TABL. 16 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG PŁCI I WIEKU OSÓB
POSZKODOWANYCH ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU**

Wiek poszkodowanych	Ogółem		w tym:			
			Mężczyźni		Kobiety	
	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku
OGÓŁEM	1 632	17,9	1 045	20,3	581	13,1
z tego:						
20-29	7	10,6	4	12,5	3	8,0
30-39	40	9,5	28	10,1	12	8,1
40-49	157	11,8	74	14,8	83	9,2
50-59	451	14,5	253	16,7	198	11,8
60 lat i więcej	971	20,5	686	22,6	285	15,5
nieustalony wiek poszkodowanych	6	.	-	-	-	-
Sredni wiek	60,4	x	62,2	x	57,8	x

**Rys. 11 Struktura orzeczeń według wieku oraz płci osób z ustalonym
uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w wyniku
chorób zawodowych**

**TABL. 17 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK
NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH
WEDŁUG JEGO WYSOKOŚCI W LATACH 2019-2020**

Procent uszczerbku na zdrowiu a - rok poprzedni = 100		Ogółem	w tym:	
			Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	2019	1 646	1 042	599
	2020	1 632	1 045	581
	a	99,1	100,3	97,0
do 10	2019	620	350	270
	2020	661	339	322
	a	106,6	96,9	119,3
11-20	2019	630	373	256
	2020	643	430	212
	a	102,1	115,3	82,8
21-30	2019	221	163	58
	2020	203	163	39
	a	91,9	100,0	67,2
31-40	2019	65	56	9
	2020	52	46	5
	a	80,0	82,1	55,6
41-50	2019	44	39	4
	2020	34	33	1
	a	77,3	84,6	25,0
51-60	2019	29	28	1
	2020	17	16	1
	a	58,6	57,1	100,0
61-70	2019	14	14	-
	2020	4	4	-
	a	28,6	28,6	x
71-80	2019	16	12	1
	2020	11	9	-
	a	68,8	75,0	x
81-90	2019	4	4	-
	2020	2	2	-
	a	50,0	50,0	x
91-100	2019	3	3	-
	2020	5	3	1
	a	166,7	100,0	x

TABL. 18 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG WYSOKOŚCI USZCZERBKU ORAZ PŁCI

Procent uszczerbku na zdrowiu	Ogółem		w tym:			
			Mężczyźni		Kobiety	
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach
OGÓŁEM	1 632	100,0	1 045	100,0	581	100,0
do 4	27	1,7	15	1,4	12	2,1
5-10	634	38,8	324	31,0	310	53,3
11-20	643	39,4	430	41,1	212	36,5
21-30	203	12,4	163	15,6	39	6,7
31-40	52	3,2	46	4,4	5	0,8
41-50	34	2,1	33	3,2	1	0,2
51-60	17	1,0	16	1,5	1	0,2
61-70	4	0,3	4	0,4	-	-
71-80	11	0,7	9	0,9	-	-
81-90	2	0,1	2	0,2	-	-
91-100	5	0,3	3	0,3	1	0,2

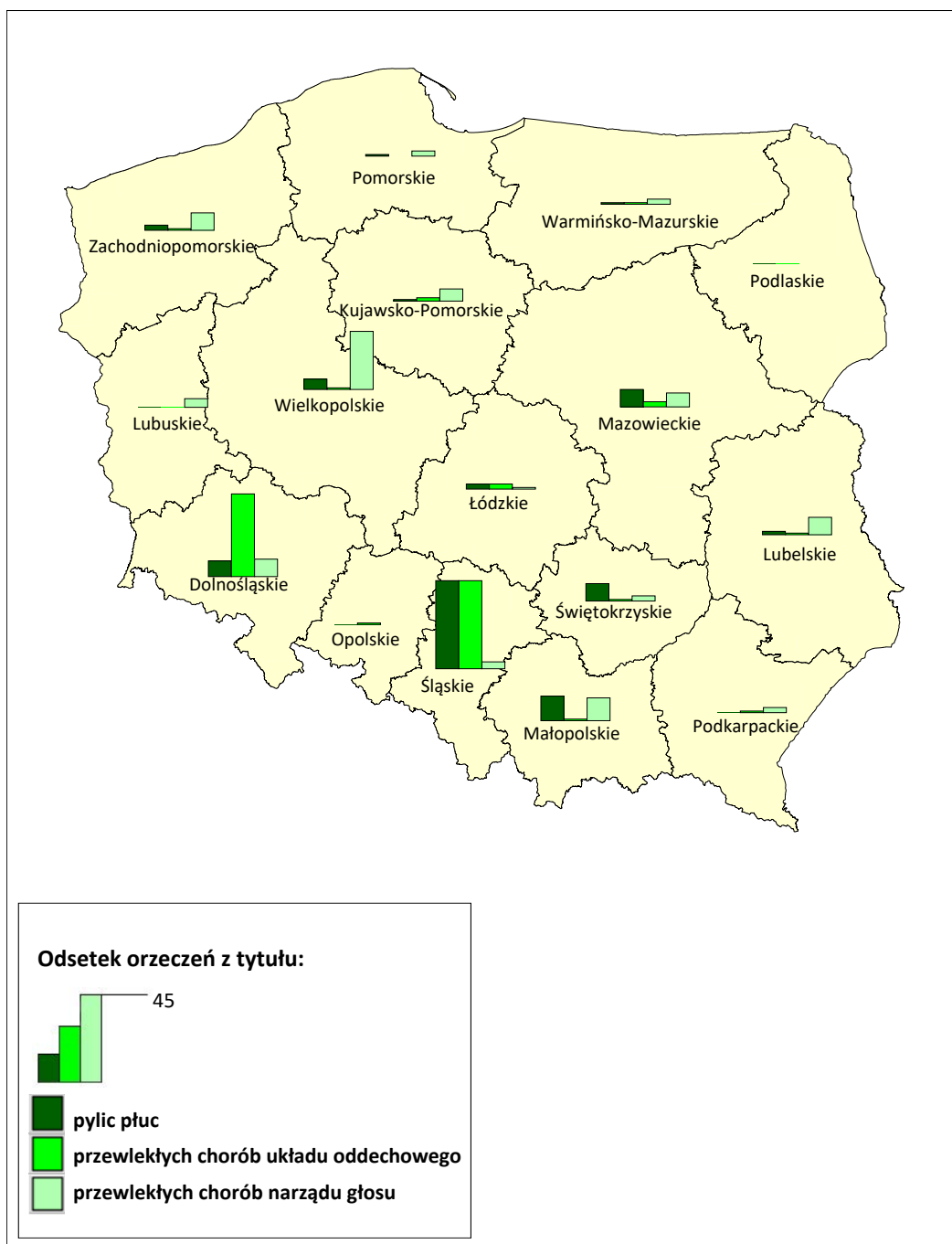
TABL. 19 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH WEDŁUG ICH PŁCI ORAZ WYSOKOŚCI USZCZERBKU

Procent uszczerbku na zdrowiu	Średni wiek osób poszkodowanych w latach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	60,4	62,2	57,8
do 4	52,7	52,1	53,6
5-10	56,8	57,8	55,7
11-20	62,6	64,1	59,9
21-30	62,8	63,5	61,6
31-40	64,7	65,7	68,6
41-50	69,1	69,1	69,0
51-60	66,8	65,6	85,0
61-70	72,8	72,8	-
71-80	54,1	66,1	-
81-90	81,0	81,0	-
91-100	48,6	55,0	78,0

**TABL. 20 STRUKTURA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH USZCZERBEK
NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH
WEDŁUG PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH**

Choroby zawodowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
w tym:			
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	0,4	0,5	0,2
pylice płuc	23,3	33,6	5,0
z tego:			
pylica azbestowa	4,4	4,7	3,9
pylica górników kopalń węgla	12,3	19,1	-
pylica krzemowa	5,7	8,4	0,9
pylica spawaczy	0,7	1,2	-
pylico-gruźlica i inne rodzaje pylic	0,2	0,2	0,2
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	21,6	31,4	4,1
przewlekłe choroby narządu głosu	15,6	3,3	37,9
nowotwory złośliwe	2,0	3,0	0,3
choroby skóry	2,1	1,2	4,0
schorzenia nerwów, mięśni	14,6	5,1	31,8
uszkodzenia narządu słuchu	5,6	8,3	0,7
zespół wibracyjny	0,9	1,4	-
choroby zakaźne lub pasożytnicze	8,8	10,4	6,0

Rys.12 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku chorób zawodowych według województw i najczęściej występujących rodzajów schorzeń

TABL. 21 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU POWSTAŁEGO W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH ORAZ ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH WEDŁUG PŁCI

Choroby zawodowe	Przeciętny procent uszczerbku			Średni wiek		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	17,9	20,3	13,1	60,4	62,2	57,8
w tym:						
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	40,2	46,2	10,0	51,2	49,4	60,0
pylice płuc	16,9	16,7	19,6	60,3	59,7	67,5
z tego:						
pylica azbestowa	20,5	20,5	20,3	70,2	69,8	71,0
pylica górników kopalń węgla	14,6	14,6	-	58,0	58,0	-
pylica krzemowa	18,0	18,2	15,0	58,4	58,8	52,8
pylica spawaczy	21,2	21,2	-	55,8	55,8	-
pylico-gruźlica i inne rodzaje pylic	25,0	25,0	25,0	54,7	51,5	54,7
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	25,5	26,2	16,8	66,3	67,0	55,8
przewlekłe choroby narządu głosu	16,1	15,8	16,1	61,7	66,1	61,0
nowotwory złośliwe	45,7	47,2	22,5	65,5	65,1	71,5
choroby skóry	11,9	12,3	11,7	52,8	51,3	53,6
schorzenia nerwów, mięśni	9,4	10,8	9,0	54,6	57,3	54,0
uszkodzenia narządu słuchu	24,9	24,7	30,0	62,1	61,9	67,0
zespół wibracyjny	28,0	28,0	-	55,4	55,4	-
choroby zakaźne lub pasożytnicze	10,9	10,1	13,2	55,1	55,0	55,7

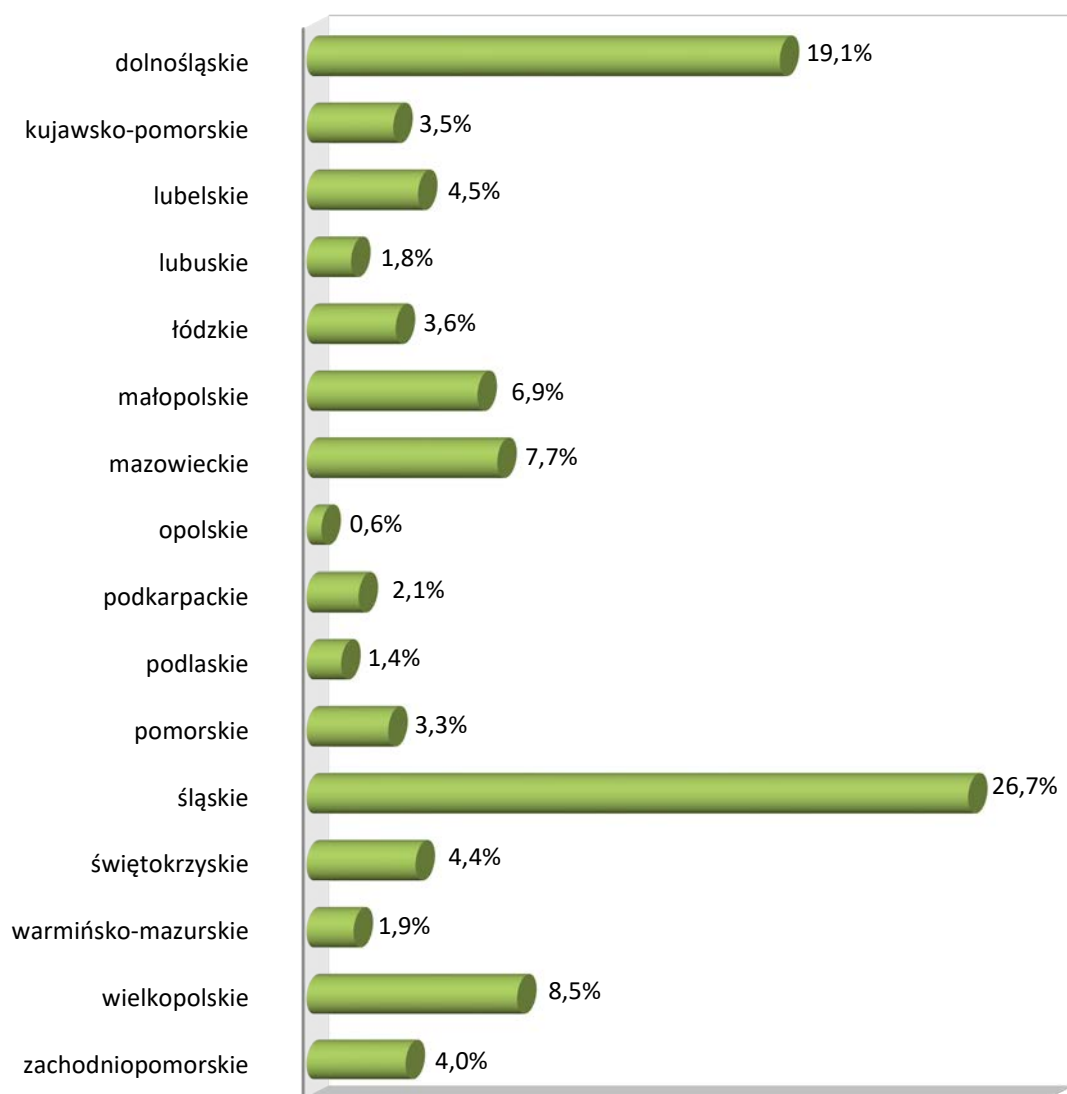
**TABL. 22 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU POWSTAŁEGO
W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH**

Choroby zawodowe	Ogółem	wiek osób poszkodowanych				
		20-29	30-39	40-49	50-59	60 lat i więcej
OGÓŁEM	17,9	10,6	9,5	11,8	14,5	20,5
w tym:						
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	40,2	30,0	-	80,0	100,0	10,3
pylice płuc	16,9	-	14,9	14,1	15,8	18,2
z tego:						
pylica azbestowa	20,5	-	-	-	17,5	20,5
pylica górników kopalń węgla	14,6	-	10,0	11,8	14,8	15,2
pylica krzemowa	18,0	-	-	15,6	18,7	18,8
pylica spawaczy	21,2	-	15,0	23,3	13,3	25,8
pylico-gruźlica i inne rodzaje pylic	25,0	-	-	10,0	40,0	25,0
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	25,5	9,0	14,0	13,5	20,0	26,6
przewlekłe choroby narządu głosu	16,1	-	-	12,5	15,8	16,3
nowotwory złośliwe	45,7	-	-	20,0	51,7	44,1
choroby skóry	11,9	5,0	5,5	9,2	8,7	20,5
schorzenia nerwów, mięśni	9,4	-	7,5	8,5	8,9	10,9
uszkodzenia narządu słuchu	24,9	-	-	26,0	23,3	25,3
zespół wibracyjny	28,0	-	25,0	25,0	29,4	26,3
choroby zakaźne lub pasożytnicze	10,9	8,3	6,6	11,2	11,1	10,6

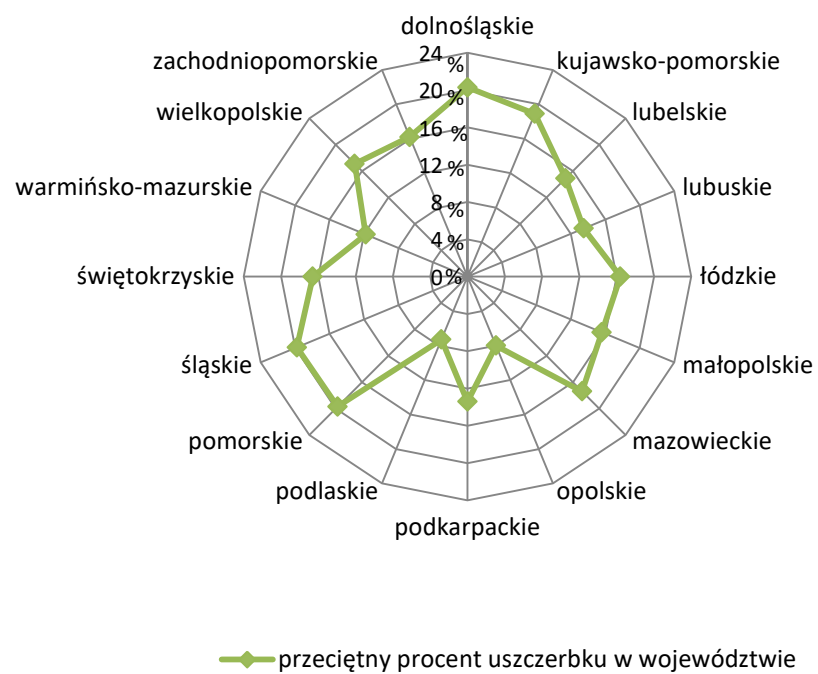
**TABL. 23 LICZBA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH PROCENTOWY
USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU
CHORÓB ZAWODOWYCH ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT
USZCZERBKU WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Województwo	Ogółem		Przeciętny procent uszczerbku
	liczba	w odsetkach	
OGÓŁEM	1 632	100,0	17,9
Dolnośląskie	312	19,1	20,3
Kujawsko-pomorskie	57	3,5	18,9
Lubelskie	74	4,5	14,9
Lubuskie	30	1,8	13,5
Łódzkie	58	3,6	16,4
Małopolskie	113	6,9	15,6
Mazowieckie	126	7,7	17,4
Opolskie	10	0,6	8,0
Podkarpackie	34	2,1	13,4
Podlaskie	22	1,4	7,3
Pomorskie	54	3,3	19,7
Śląskie	435	26,7	19,8
Świętokrzyskie	71	4,4	16,6
Warmińsko-mazurskie	31	1,9	11,8
Wielkopolskie	139	8,5	17,1
Zachodniopomorskie	66	4,0	16,2

Rys. 13 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku chorób zawodowych według województw

Rys. 14 Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku chorób zawodowych w poszczególnych województwach

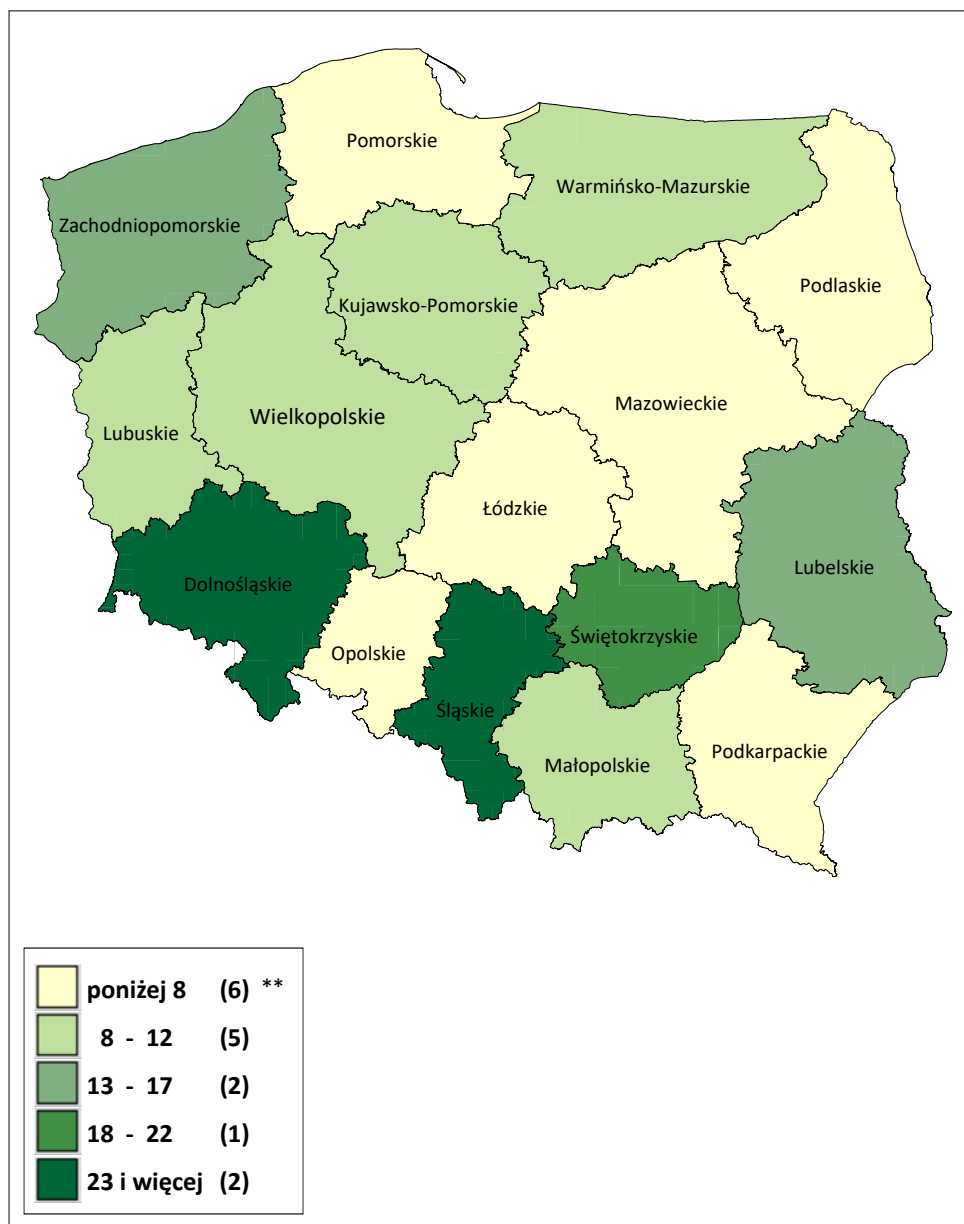

**TABL. 24 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH W PRZELICZENIU NA 100 TYS.
PRACUJĄCYCH* W LATACH 2019-2020**

Województwo a - rok poprzedni = 100		Liczba orzeczeń na 100 tys. pracujących*
OGÓŁEM	2019	12
	2020	12
	a	100,0
Dolnośląskie	2019	28
	2020	29
	a	103,6
Kujawsko-pomorskie	2019	10
	2020	9
	a	90,0
Lubelskie	2019	15
	2020	14
	a	93,3
Lubuskie	2019	8
	2020	9
	a	112,5
Łódzkie	2019	6
	2020	7
	a	116,7
Małopolskie	2019	11
	2020	9
	a	81,8
Mazowieckie	2019	6
	2020	5
	a	83,3
Opolskie	2019	2
	2020	3
	a	150,0
Podkarpackie	2019	3
	2020	6
	a	200,0
Podlaskie	2019	3
	2020	7
	a	233,3
Pomorskie	2019	7
	2020	7
	a	100,0
Śląskie	2019	26
	2020	27
	a	103,8
Świętokrzyskie	2019	21
	2020	22
	a	104,8
Warmińsko-mazurskie	2019	9
	2020	8
	a	88,9
Wielkopolskie	2019	11
	2020	10
	a	90,9
Zachodniopomorskie	2019	9
	2020	13
	a	144,4

* poza rolnictwem indywidualnym

Rys.15 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku chorób zawodowych w przeliczeniu na 100 tys. pracujących * według województw

* poza rolnictwem indywidualnym

** liczba województw

2. Jednorazowe odszkodowania powypadkowe wypłacone przez ZUS

W 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacił 46,7 tys. jednorazowych odszkodowań powypadkowych na łączną kwotę 292,0 mln zł. W porównaniu do 2019 r. obserwujemy spadek liczby odszkodowań o 19,7% oraz zmniejszenie kwoty ich wypłat o 11,3%.

Z tytułu wypadków przy pracy wypłacono 45,3 tys. jednorazowych odszkodowań powypadkowych (tj. 97,0% ogółu wypłaconych jednorazowych odszkodowań), natomiast z tytułu chorób zawodowych – 1,4 tys. jednorazowych odszkodowań na kwotę 25,1 mln. zł.

Z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wypłacono 46,3 tys. jednorazowych odszkodowań, na łączną kwotę 255,7 mln zł. Natomiast z tytułu śmierci ubezpieczonego osobom uprawnionym wypłacono 367 odszkodowań, tj. 0,8% ogółu wypłaconych jednorazowych odszkodowań powypadkowych, na kwotę 36,4 mln zł, stanowiącą 12,4% ogółu wydatków na jednorazowe odszkodowania powypadkowe.

Przeciętna wysokość wypłaconego w 2020 r. jednorazowego odszkodowania powypadkowego kształtowała się na poziomie 6,3 tys. zł.

TABL. 25 JEDNORAZOWE ODSZKODOWANIA POWYPADKOWE WYPŁACONE PRZEZ ZUS W 2020 ROKU

Okoliczności powstania uszczerbku	Jednorazowe odszkodowania powypadkowe		Kwota wypłaconych jednorazowych odszkodowań powypadkowych w tys. zł
	liczba	w odsetkach	
OGÓŁEM			
OGÓŁEM	46 682	100,0	292 038,4
w tym z tytułu:			
wypadku przy pracy	45 272	97,0	266 964,2
choroby zawodowej	1 409	3,0	25 065,1
Jednorazowe odszkodowania z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu			
OGÓŁEM	46 315	100,0	255 680,9
w tym z tytułu:			
wypadku przy pracy	44 922	97,0	233 894,4
choroby zawodowej	1 392	3,0	21 777,4
Jednorazowe odszkodowania z tytułu śmierci ubezpieczonego			
OGÓŁEM	367	100,0	36 357,5 *
w tym z tytułu:			
wypadku przy pracy	350	95,4	33 069,8
choroby zawodowej	17	4,6	3 287,7

* łącznie ze zwiększeniami z tytułu przysługującego na każde z uprawnionych dzieci i innych członków rodziny

3. Podsumowanie

W 2020 r. lekarze orzecznicy ZUS wydali 66,8 tys. orzeczeń powypadkowych. Liczba orzeczeń wydanych z tytułu wypadków przy pracy kształtowała się na poziomie 65,0 tys. orzeczeń, natomiast w przypadku chorób zawodowych – wyniosła 1,8 tys. orzeczeń. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu stanowiły 68,4% orzeczeń powypadkowych (tj. 45,8 tys.), a orzeczenia stwierdzające jego brak – 30,6% (tj. 20,5 tys.).

Wśród osób z orzeczoną uszczerbkiem na zdrowiu przeważali mężczyźni, stanowiąc 68,5% badanej populacji.

Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu wyniósł 5,7% uszczerbku. Dla mężczyzn przeciętny procent uszczerbku wyniósł 6,2% uszczerbku, zaś dla kobiet – 4,7% uszczerbku. W przypadku uszczerbku powstałego w wyniku wypadku przy pracy przeciętny procent kształtował się na poziomie 5,3% uszczerbku (dla mężczyzn - 5,7% uszczerbku, dla kobiet – 4,4% uszczerbku), zaś powstałego w wyniku choroby zawodowej – 17,9% uszczerbku (dla mężczyzn przeciętny procent uszczerbku - 20,3%, dla kobiet – 13,1% uszczerbku).

Jedną drugą liczbę orzeczeń wydanych w związku z wypadkiem przy pracy (mediana Me) wykazała uszczerbek na zdrowiu w wysokości nie przekraczającej 4,0% uszczerbku. W przypadku orzeczeń w związku z chorobą zawodową mediana wynosiła 15,1%.

Średni wiek ogółu poszkodowanych wyniósł 44,9 roku, przy czym średni wiek mężczyzn to 43,8 roku, a średni wiek kobiet – 47,2 roku. Średni wiek osób z orzeczoną uszczerbkiem w wyniku wypadków przy pracy nieznacznie odbiegał od wieku dla ogółu i wynosił 44,3 roku; średni wiek mężczyzn – 43,2 roku, a kobiet – 46,8 roku. W przypadku orzeczeń wydanych w związku z chorobą zawodową średni wiek poszkodowanych był zdecydowanie wyższy i wyniósł 60,4 roku (dla mężczyzn – 62,2 roku, dla kobiet – 57,8 roku).

Wypadki przy pracy najczęściej powodowały uszczerbek na zdrowiu w postaci: uszkodzeń kończyny dolnej – 39,4% ogółu orzeczeń, urazów śródrebra i palców – 28,5% oraz uszkodzeń kończyny górnej – 16,9%. Przeciętny procent uszczerbku w przypadku tych urazów wyniósł odpowiednio: 4,8%, 3,2%, 6,8%.

Najczęstszą przyczyną powstawania uszczerbku na zdrowiu w związku z chorobą zawodową były: pylice płuc – 23,3% ogółu orzeczeń wydanych w związku z chorobą zawodową, przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego – 21,6% oraz przewlekłe choroby narządu głosu – 15,6%. Przeciętny procent uszczerbku w przypadku tych chorób wyniósł odpowiednio: 16,9%, 25,5%, 16,1%.

Najwyższy odsetek orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu z tytułu wypadków przy pracy odnotowano w woj. śląskim – 12,9% ogółu orzeczeń z tego tytułu, wielkopolskim – 12,7% oraz mazowieckim – 9,7%; najniższy natomiast w woj. opolskim – 1,3% oraz lubuskim – 2,6%. Najwyższy odsetek orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu z tytułu choroby zawodowej obserwujemy w woj. śląskim – 26,7% ogółu orzeczeń, najniższy zaś w woj. opolskim – 0,6% ogółu orzeczeń.

W 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacił 46,7 tys. jednorazowych odszkodowań powypadkowych na łączną kwotę 292,0 mln zł.

Z tytułu wypadków przy pracy wypłacono 45,3 tys. jednorazowych odszkodowań powypadkowych (tj. 97,0% ogółu wypłaconych jednorazowych odszkodowań), natomiast z tytułu chorób zawodowych – 1,4 tys. jednorazowych odszkodowań na kwotę 25,1 mln. zł.

Z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wypłacono 46,3 tys. jednorazowych odszkodowań, na łączną kwotę 255,7 mln zł. Natomiast z tytułu śmierci ubezpieczonego osobom uprawnionym wypłacono 367 odszkodowań, tj. 0,8% ogółu wypłaconych jednorazowych odszkodowań powypadkowych, na kwotę 36,4 mln zł, stanowiącą 12,4% ogółu wydatków na jednorazowe odszkodowania powypadkowe.